

Stoomcursus: Wat doet het RBL?

het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) is een onderdeel van de Regio Gooi en Vechtstreek. Het RBL houdt, namens de burgemeesters en wethouders van de gemeenten, in de Regio toezicht op de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de RMC (Regionaal meld- en Coördinatiepunt) regelgeving.

Les 1: Taken RBL

De taken die het RBL heeft zijn:

- Voorkomen en stoppen van schoolverzuim
- Voorkomen van voortijdig schoolverlaten (jongeren zonder startkwalificatie)
- Bevorderen van participatie van jongeren

Les 2: Wetgeving

Leerplichtwet 1969 en RMC

De Leerplichtwet 1969 geeft aan dat iedere gemeente in Nederland een leerplichtambtenaar moet aanstellen. Deze leerplichtambtenaar heeft tot taak toezicht te houden en, zo nodig, te zorgen dat de leerplichtwet gehandhaafd wordt. Concreet zijn dat de volgende taken:

- Controleren of alle in deze regio wonende leerplichtige- of kwalificatieplichtige jongeren inschreven zijn op een school.
- Aanspreken van ouders als hun kind geen schoolinschrijving heeft en zo nodig handhavend optreden.
- Besluiten of een ouder vrijstelling van onderwijs krijgt voor zijn/haar kind.
- Ontvangen van verzuimmeldingen en de vastgestelde procedures volgen om schoolverzuim te stoppen en verder verzuim te voorkomen.
- Advies/voorlichting aan ouders, scholen, hulpverleningsinstanties, etc.

Wat betreft de uitvoering van de RMC regelgeving is dat in het kort:

- Stimuleren van jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten om alsnog het gewenste diploma te behalen.
- Jongeren die niet in staat zijn om een startkwalificatie te behalen, monitoren en, waar mogelijk, begeleiden naar hulpverlening en/of de arbeidsmarkt.

Leerplicht en kwalificatieplicht

Het is verplicht voor ouders om hun kind(eren) in te schrijven op een school/onderwijsinstelling vanaf de leeftijd van 5 jaar. De leerplicht geldt van 5 tot en met 16 jaar, daarna gaat de leerplicht over in kwalificatieplicht. Een jongere (en de ouders) heeft aan de kwalificatieplicht voldaan als een diploma is behaald op havo, vwo of mbo 2 niveau (of hoger). Het kan zijn dat een jongere al op 16-jarige leeftijd voldoet aan de kwalificatieplicht. Het kan ook zijn dat een jongere dat op 18-jarige leeftijd niet heeft behaald. Vanaf 18 jaar kan er niet meer handhavend worden opgetreden. Wel wordt er van een volwassen leerling/mbo student verwacht dat hij/zij zich houdt aan de regels van school.

Er zijn uitzonderingen. Leerlingen die zijn ingeschreven in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) hebben geen kwalificatieplicht als zij uitstromen naar arbeid of dagbesteding. Ook

praktijkschoolleerlingen hebben deze verplichting niet. Van deze leerlingen zijn er ook die met vlag en wimpel slagen voor hun MBO 2 diploma!

Les 3: Verzuim

Soorten schoolverzuim

De leerplichtambtenaar is verantwoordelijk voor de aanpak van verschillende soorten schoolverzuim. De reden van het verzuim bepaalt van welke soort sprake is. De meest bekende soort van ongeoorloofd schoolverzuim is 'luxe verzuim', ouders die buiten de reguliere schoolvakanties op reis gaan met hun leerplichtige kind(eren), maar deze vorm van verzuim is voor het RBL niet het belangrijkste omdat dit vaak om incidenteel verzuim gaat. Juist de leerlingen die vaker verzuimen, zowel geoorloofd als ongeoorloofd, krijgen de aandacht. In de meeste gevallen is er een oorzaak voor het verzuim die dieper ligt. Het RBL besteedt veel tijd aan deze verzuimen door samen met leerling, ouders en school tot een oplossing te komen.

Voorbeelden

In onderstaand overzicht enkele voorbeelden van de uitvoering van onze taak.

Soort verzuim	Korte omschrijving	Voorbeelden
Absoluut verzuim	Een jongere heeft geen schoolinschrijving	Ilse (8 jaar) is geboren in Zuid-Afrika en heeft daar tot voor kort met haar ouders gewoond. Haar ouders hebben besloten dat zij voortaan in Nederland gaan wonen. De ouders hebben een woning geregeld, een inschrijving in het bevolkingsregister, maar hebben niet voor vertrek gedacht aan een school in de nieuwe woonplaats.
Absoluut verzuim	Geen vrijstelling van inschrijving bij een school/onderwijsinstelling	Jolien (13) heeft een beperking en kan niet deelnemen aan het onderwijs. Ze gaat met veel plezier naar een dagopvang. Ouders vragen ieder schooljaar vrijstelling (art. 5 onder a) aan. Helaas zijn zij dit schooljaar te laat en er is geen vrijstelling afgegeven.
Relatief verzuim	De leerling volgt niet de lessen volgens lesrooster	Mohamed (17) volgt een MBO opleiding. Hij vindt niet alle lessen interessant, niet nodig voor zijn toekomst. Mohamed besluit dat hij niet meer naar de lessen 'mens, maatschappij en burgerschap' gaat.
Relatief (zorg) verzuim	Een leerling heeft verzuim door thuissituatie	De ouders van Tim (14) hebben besloten uit elkaar te gaan. Dat gaat gepaard met veel ruzie en verwijten. Beiden willen dat Tim partij kiest. Tim vindt dat heel lastig en ligt er wakker van. Daarom komt hij 's morgens niet op school, hij is te moe en verdrietig om zich te motiveren.
Relatief (zorg) verzuim	Ouder heeft psychische problemen	De moeder van Tijn (14) heeft psychische problemen. Daardoor kan zij onvoldoende voor Tijn zorgen en is zij onvoorspelbaar in haar gedrag voor Tijn. Tijn blijft vaak thuis, zeker als zijn moeder de medicatie niet neemt. Hij heeft zichzelf afgemeld door via het emailadres van zijn moeder een bericht te sturen naar school. Tijn is opgeroepen bij de jeugdarts en die constateert dat Tijn niet ziek is.
Relatief (luxe) verzuim	Ouders zijn met kinderen op wereldreis	Lies (8), Ole (10) maken met hun ouders een reis naar Australië. In Australië is het zomer in december en daarom zijn ze de hele maand december t/m half januari niet op school.

Relatief (luxe) verzuim	Ouders kiezen financieel voordeel	Khalid (14), Sarah (16) en Karim (5) gaan met het vliegtuig naar Marokko. De tickets zijn aan het begin van de zomervakantie veel duurder dan in de week voor de vakantie. De kinderen komen de laatste drie dagen voor de zomervakantie niet op school.
Relatief (luxe) verzuim	Onterechte ziekmelding	Belle (7) heeft aan de juf verteld dat ze donderdag op vakantie gaat. De juf informeert bij moeder, maar die ontkent dat ze eerder op vakantie gaan. Op donderdag wordt Belle ziek gemeld en ook alvast voor vrijdag.
Relatief (luxe) verzuim	Efteling	De grootouders van Melle (4) en Jan (7) zijn 40 jaar getrouwd. Ze willen die vieren in de Efteling en hebben de kleinkinderen uitgenodigd om een week met hen in een huisje te logeren. De grootouders hebben gekozen voor een week buiten de schoolvakantie. Voor Melle is dat geen probleem, maar voor Jan willen zij verlof. De ouders vragen het aan, maar de directeur geeft geen toestemming.
Relatief verzuim	Onterechte ziekmelding	Mieke (15) heeft toetsweek. Ze moet op maandag 2 toetsen maken, maar ze heeft niet zo goed geleerd, ze had een verjaardag in het weekend en wilde uitslapen. Ze bespreekt dit met haar ouders en overtuigt hen dat het beter is om op maandag te gaan leren voor de toetsen van dinsdag en de rest van de week. De ouders van Mieke melden haar op maandag ziek.

Les 4: Werkwijze

Actie

De leerlingadministratie vormt de basis van het werk van het RBL. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een digitaal administratiesysteem dat gekoppeld is aan het GBA van de gemeenten.

Per casus wordt bepaald wat de juiste strategie is. Onze werkwijze is dat we al bij een eerste verzuimmelding een waarschuwingsbrief verzenden naar ouders en/of leerling. Andere acties die het RBL uitvoert bij verzuimmeldingen zijn onder andere: gesprekken voeren met ouders en/of leerling, huisbezoeken, deelname aan Multi Disciplinair Overleg (MDO) met andere betrokkenen (consulent vanuit gemeente, samenwerkingsverband, school, hulpverleners, jeugdgezondheidszorg, etc.).

Voorkomen van schoolverzuim

Belangrijk is dat het schoolverzuim wordt voorkomen. Het RBL zet hierop in door bijvoorbeeld voorlichting te geven op scholen over hoe zij kunnen reageren op beginnend schoolverzuim (minder dan 16 uren in 4 weken of 12 keer te laat komen). Ook neemt het RBL deel aan preventieve gesprekken op scholen, samen met de jeugdgezondheidszorg. Het is van belang dat scholen hun

verzuimadministratie op orde hebben, zodat zij overzicht hebben en direct kunnen reageren als het verzuim oploopt.

Les 5: Voor wie?

Contact

Ook ouders weten het RBL te vinden met vragen bijvoorbeeld over verlof of wanneer zij zich zorgen maken over de relatie met school. Het RBL informeert en adviseert over schorsen en/of verwijderen van school, het wel of niet mogen doubleren en neemt deel aan overleggen waar onderwijs spaak dreigt te lopen, om wat voor reden dan ook.

Veel vragen van schooldirecteuren gaan over verlofaanvragen. Over verlofaanvragen tot maximaal 10 schooldagen moet een directeur van de school beslissen. De leerplichtambtenaar adviseert, maar kan nooit de beslissing van een directeur ongedaan maken.

Verlofaanvragen van meer dan 10 schooldagen wordt beoordeeld door de leerplichtambtenaar. Daarbij wordt de afweging gemaakt of de reden van het verlof 'buiten de wil gelegen is'. Met andere woorden: is het een verplichting die vervuld moet worden (bijvoorbeeld aanvragen van een verblijfsvergunning in het land van herkomst) of is het een wens van de ouder om op dat moment op reis te gaan.

Les 6: Uitzonderingen

Vrijstellingen, passend onderwijs en thuiszitters

Niet alle kinderen in Nederland kunnen naar school. Dat kan zijn omdat zij onvoldoende kunnen profiteren van het onderwijs of omdat het onderwijs niet passend is.

Als een kind echt geen onderwijs kan volgen, wordt er op basis van het advies van het Consultatie en Adviesteam (bestaande uit een jeugdarts, orthopedagoog en psycholoog), een vrijstelling afgegeven.

De samenwerkingsverbanden in de regio (Qinas en Unita) zetten zich in om passend onderwijs te realiseren. Ondanks de intenties en regelgeving is dat niet altijd mogelijk. Leerlingen komen thuis te zitten en er moet maatwerk worden geboden. Maatwerk kan inhouden dat niet meer voldaan wordt aan de leerplichtwet of dat een vrijstelling noodzakelijk is. De redenen voor thuiszitten zijn complex. Het RBL zet zich in voor het recht op onderwijs voor de jonge inwoners in onze regio. Hoewel maatwerkoplossingen binnen de huidige wet- en regelgeving niet altijd eenvoudig te realiseren zijn, wordt er gezocht naar mogelijkheden om jongeren in meer of mindere mate te laten deelnemen aan het onderwijs.

Les 7: Wat doet een leerplichtambtenaar?

Leerplicht onderzoek

De leerplichtambtenaar heeft de opdracht om te onderzoeken wat de reden is van schoolverzuim. Dat begint met luisteren. Luisteren naar de leerling/student en/of de ouder(s), school en eventueel betrokken hulpverleners. De leerplichtambtenaar stelt vast of er sprake is van ongeoorloofd schoolverzuim.

Na het constateren van ongeoorloofd verzuim krijgt elke overtreder de kans om zich te herstellen. De leerplichtambtenaar doet waar nodig een hulpaanbod. Pas als vast staat dat geboden kansen niet zijn

gebruikt om de situatie te wijzigen en het verzuim te stoppen, is er mogelijkheid tot handhaven (een Haltverwijzing of proces-verbaal).

Handhaven

Luxe verzuim is altijd een reden tot handhaven. Alleen als ouders kunnen aantonen dat er sprake is van overmacht (bijvoorbeeld door annulering van de terugreis door de reisorganisatie), wordt afgezien van een proces-verbaal.

Les 8: Jongeren tussen 18 en 23 jaar

RMC – Jongerenteam

Het Jongerenteam monitort alle jongeren van 18-23 jaar die (nog) geen startkwalificatie hebben. Verzuim wordt actief bestreden en verzuimmeldingen worden opgepakt. Jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten worden actief benaderd en worden begeleid naar onderwijs en/of arbeid. Het jongerenteam biedt persoonlijke begeleiding gericht op de hulpvraag van de jongeren en verzorgt, op de doelgroep gerichte, trainingen. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met onder andere het Werkgevers Servicepunt (WSP), UWV en het Leerwerkloket om jongeren ook goed te kunnen begeleiden naar arbeid.

Les 9: Bonusinformatie

Intergrip

Intergrip is een leerlingvolgsysteem gericht op de overstap van vmbo leerlingen naar het mbo of havo. Het is van belang om overstapmomenten goed te monitoren en te begeleiden omdat de kans op uitval aanwezig is.

In Intergrip komt de informatie van de uitschrijvende en ontvangende school samen. Het geeft inzicht in de vervolgkeuze en het aanmeldproces van examenleerlingen.

Op deze manier wordt duidelijk welke leerling 'buiten de boot' lijkt te vallen (niet aangemeld, afgewezen of afgemeld).

Website

Meer informatie over het RBL is te vinden op de website www.rblgv.nl